

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/137/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5618203458
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5618203458.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

10Co/137/2021

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Martiny Mochnáčovej a JUDr. Erika Vargu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, právne zastúpeného advokátom

JUDr. Milanom Szöllössym, so sídlom Košice, Mlynská 28, proti žalovanému: Generali Česká poisťovňa, a. s., so sídlom Praha 110 00, Spálená 75/16, IČO: 45 272 956, konajúca prostredníctvom Generali Poisťovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu, Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 54 228 573, právne zastúpenému advokátkou

JUDr. Gabrielou Reichovou, so sídlom Martin, Pavla Mudroňa 26, o náhradu za stratu na zárobku pri invalidite, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/46/2018-303 zo dňa 13. júla 2021, takto

r o z h o d o l :

10Co/137/2021

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 29.382,93 eur spolu s úrokom z omeškania ročne vo výške

5 % zo sumy 9.138,31 eur od 25.4.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.5.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.6.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.7.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.8.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.9.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.10.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.11.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.12.2019 do zaplataenia,

5 % zo sumy 292,26 eur od 1.1.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.2.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.3.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.4.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.5.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.6.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.7.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.8.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.9.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.10.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.11.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.12.2020 do zaplataenia,

5 % zo sumy 287,06 eur od 1.1.2021 do zaplataenia,

5 % zo sumy 282,26 eur od 1.2.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.3.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.4.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.5.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.6.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.7.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.8.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.9.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.10.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.11.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.12.2021 do zaplattenia,
5 % zo sumy 282,26 eur od 1.1.2022 do zaplattenia,

5 % zo sumy 279,76 eur od 1.2.2022 do zaplattenia,
5 % zo sumy 279,76 eur od 1.3.2022 do zaplattenia,
5 % zo sumy 279,76 eur od 1.4.2022 do zaplattenia,
5 % zo sumy 279,76 eur od 1.5.2022 do zaplattenia,
5 % zo sumy 279,76 eur od 1.6.2022 do zaplattenia,
5 % zo sumy 279,76 eur od 1.7.2022 do zaplattenia,
5,5 % zo sumy 279,76 eur od 1.8.2022 do zaplattenia,
5,5 % zo sumy 279,76 eur od 1.9.2022 do zaplattenia,
6,25 % zo sumy 279,76 eur od 1.10.2022 do zaplattenia,
6,25 % zo sumy 279,76 eur od 1.11.2022 do zaplattenia,
7 % zo sumy 279,76 eur od 1.12.2022 do zaplattenia,
7,5 % zo sumy 279,76 eur od 1.1.2023 do zaplattenia,

7,5 % zo sumy 257,16 eur od 1.2.2023 do zaplattenia,
8 % zo sumy 257,16 eur od 1.3.2023 do zaplattenia,
8,5 % zo sumy 257,16 eur od 1.4.2023 do zaplattenia,
8,5 % zo sumy 257,16 eur od 1.5.2023 do zaplattenia,
8,75 % zo sumy 257,16 eur od 1.6.2023 do zaplattenia,
9 % zo sumy 257,16 eur od 1.7.2023 do zaplattenia,

9 % zo sumy 234,46 eur od 1.8.2023 do zaplattenia,
9,25 % zo sumy 234,46 eur od 1.9.2023 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 234,46 eur od 1.10.2023 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 234,46 eur od 1.11.2023 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 234,46 eur od 1.12.2023 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 234,46 eur od 1.1.2024 do zaplattenia,

9,5 % zo sumy 225,86 eur od 1.2.2024 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 225,86 eur od 1.3.2024 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 225,86 eur od 1.4.2024 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 225,86 eur od 1.5.2024 do zaplattenia,
9,5 % zo sumy 225,86 eur od 1.6.2024 do zaplattenia,
9,25 % zo sumy 225,86 eur od 1.7.2024 do zaplattenia,
9,25 % zo sumy 225,86 eur od 1.8.2024 do zaplattenia,
9,25 % zo sumy 225,86 eur od 1.9.2024 do zaplattenia,
8,65 % zo sumy 225,86 eur od 1.10.2024 do zaplattenia,
8,40 % zo sumy 225,86 eur od 1.11.2024 do zaplattenia,
8,40 % zo sumy 225,86 eur od 1.12.2024 do zaplattenia,
8,15 % zo sumy 225,86 eur od 1.1.2025 do zaplattenia,

8,15 % zo sumy 220,66 eur od 1.2.2025 do zaplattenia,
7,90 % zo sumy 220,66 eur od 1.3.2025 do zaplattenia,
7,65 % zo sumy 220,66 eur od 1.4.2025 do zaplattenia,
7,40 % zo sumy 220,66 eur od 1.5.2025 do zaplattenia,
7,40 % zo sumy 220,66 eur od 1.6.2025 do zaplattenia,

7,15 % zo sumy 220,66 eur od 1.7.2025 do zaplata,
7,15 % zo sumy 220,66 eur od 1.8.2025 do zaplata,
7,15 % zo sumy 220,66 eur od 1.9.2025 do zaplata.

Žalovaný je povinný s účinnosťou od 1.9.2025 platiť žalobcovi mesačne sumu 220,66 eur, vždy do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.

Žalobu vo zvyšnej časti z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 64,98 %.

o d ō v o d n e n i e :

10Co/137/2021

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (v celom rozsahu) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady za stratu na zárobku pri invalidite; invalidný dôchodok vo výške 165,70 eur bol žalobcovi priznaný s účinnosťou od 14.9.2016 rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 9.12.2016. Konštatoval, že boli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti poistenca žalovaného za škodu (na zdraví) žalobcu podľa § 427 ods. 1 a 2 Obč. zák., ktorá škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Vzhľadom na povinné zmluvné poistenie mal poistený škodca podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z .z. právo, aby poisťovateľ (žalovaný; pod pojmom žalovaný, resp. poisťovateľ je označovaný tak aktuálny žalovaný, ako aj jeho právny predchodca Generali Poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Lamačská cesta 3/A, IČO:35 709 332; pozn. odvolacieho súdu) za neho nahradil poškodenému (uplatnené a preukázané) nároky na náhradu škody na zdraví.

2. V súvislosti so stratou príjmu žalobcu okresný súd uviedol, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite podľa § 447 Obč. zák. S odkazom na predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu aplikoval v danej otázke § 138 ods. 2 zákona o Sociálnom poistení a pri výpočte konkrétnej náhrady za stratu na zárobku v spojitosti (osobitne) s § 89 označeného zákona. Neakceptoval námietku žalobcu o tom, že jeho aktuálny zdravotný stav mu neumožňuje vykonávanie prác uvedených v posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne.

3. Okresný súd mal za to, že ide o výlučne subjektívny laický názor odborne nespôsobilej osoby (žalobcu). S poukazom na sudcovskú koncentráciu (§ 153 CSP) doplnil, že žalobca predmetné skutkové tvrdenia (ako aj súvisiaci dôkazný návrh) prvýkrát prezentoval až na pojednávaní dňa 13.7.2020, hoci dotknutý posudok mal k dispozícii už skôr. Navyše, aj keby bola miera poklesu pracovných schopností 100 % (ako sa domáha žalobca), prakticky nič by to nezmenilo na závere, že žalobcovi nemôže byť (pri aplikácii výpočtu úrazovej renty podľa predpisov o sociálnom poistení) náhrada za stratu na zárobku pri invalidite priznaná, pretože aj tak by vychádzala záporná hodnota jej výšky.

4. Okresný súd uzavrel, že s poukazom na prechodné ustanovenie – § 879w Obč. zák. – je (celý) uplatnený nárok potrebné posudzovať podľa § 447 Obč. zák. účinného do 30.11.2019. Na základe viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu nepovažoval za dôvodnú námietku premlčania vznesenú žalovaným. Nadväzne okresný súd určil výšku náhrady za stratu na zárobku žalobcu pri invalidite za rok 2016 vo výške 0 eur, lebo výsledkom výpočtu v zmysle zákona o sociálnom poistení bolo záporné číslo. Vzhľadom na uvedený výpočet zamietol žalobu v celom rozsahu; teda tak uplatnenú zameškanú náhradu za stratu na zárobku pri invalidite, ako aj náhradu za stratu na zárobku pri invalidite do budúca, vrátane úrokov z omeškania.

5. V spojitosti so zásadou zákazu zmeny k horšiemu (čl. 16 ods. 3 Základných princípov CSP) okresný súd dodal, že jej aplikácia neprichádzala do úvahy, lebo odvolanie proti prvotnému rozsudku podali obe strany sporu. Keďže žalovaný bol v spore plne úspešnou stranou, má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Nesúhlasil s posúdením nároku výlučne podľa ustanovenia § 447 Obč. zák. v znení účinnom do 30.11.2019. Odo dňa 1.12.2019 bolo totiž zmenené znenie označenej právnej normy a strata na zárobku pri invalidite sa už neurčuje ako úrazová renta v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z., ale vypočítava sa ako rozdiel medzi priemerným zárobkom dosahovaným pred vznikom škody a priznaným invalidným dôchodkom.

7. Z prechodného ustanovenia § 879w Obč. zák. pritom vyplýva, že aktuálnou úpravou sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. decembrom 2019. Okresný súd mal teda posúdiť nárok žalobcu do 30.11.2019 podľa ustanovenia § 447 Obč. zák. v znení účinnom k danému dátumu a od 1.12.2019 mal postupovať podľa § 447 Obč. zák. v jeho súčasnom znení. Pre určenie rozsahu nároku žalobcu sa tak nevyhnutným stalo zistenie výšky poberaného invalidného dôchodku žalobcom za obdobie roku 2019, ako aj v nasledujúcich rokoch.

8. Odvolateľ považoval za nesprávne tiež posúdenie jeho nároku do 30.11.2019, pretože okresný súd nesprávne určil denný vymeriavací základ. Z predložených dokladov bolo preukázané, že v roku 2014 výdavky žalobcu tvorili len platby na sociálne a verejné zdravotné poistenie; iné výdavky v súvislosti s výkonom svojej podnikateľskej činnosti nemal. V daňovom priznaní boli výdavky určené paušálnym spôsobom bez toho, aby tieto reálne žalobcovi vznikli. Žalobca teda „iba“ využil legálnu možnosť uplatniť si na daňové účely výdavky paušálnou výškou v súlade s § 6 ods. 10 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Aký zárobok žalobcovi za rok 2014 plynul z jeho podnikateľskej činnosti, bolo pritom preukázané predložením dokladov z účtovníctva.

9. Žalobca naďalej nesúhlasil so záverom posudkového lekára Sociálnej poisťovne o miere poklesu jeho pracovnej schopnosti len v rozsahu 70 %. Tento skutkový záver považoval za rozporný s anamnézou a popisom jeho zdravotného stavu v tej istej správe a posudku Sociálnej poisťovne. Pri jeho aktuálnom stave by ho ani nepustili na pracovisko a nie ešte vykonávať posudkovým lekárom uvedené pomocné práce. Odvolateľ doplnil, že aj vo vzťahu k odbornému posudku je konajúci súd povinný skúmať, či odborné závery sú odôvodnené a preskúmateľné vzhľadom na podklady, z ktorých vychádzajú.

10. Žalovaný navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť. Trval na tom, že žalobcom uplatnený nárok je potrebné posudzovať podľa § 447 Obč. zák. účinného do 30.11.2019, keďže v zmysle prechodného ustanovenia § 879w Obč. zák. sa vznik právnych vzťahov vzniknutých pred 1.12.2019 a vznik nárokov z nich spravuje podľa Občianskeho zákonníka účinného do 30.11.2019; pričom nároky žalobcu vznikli z následkov dopravnej nehody zo dňa 16.9.2015. Relevantným právnym predpisom je tak zákon o sociálnom poistení; osobitne ustanovenie jeho § 89 ods. 1.

11. Žalovaný mal za to, že okresný súd postupoval pri výpočte úrazovej renty správne z vymeriavacieho základu určeného podľa § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. V súvislosti s námietkami žalobcu k záverom odborného posudku o poklese pracovnej schopnosti uviedol, že žalobca okrem vlastného presvedčenia o nesprávnosti záverov posudzujúcej lekárky nepredložil žiadny dôkaz. Zároveň protistrana dotknuté námietky ani neuplatnila včas.

12. V následnej reakcii žalobca zotrval na podanom odvolaní, vrátane súvisiacej argumentácie. Citoval z dôvodovej správy k zákonu, ktorým sa novelizovalo ustanovenie § 447 Obč. zák.; v jej zmysle bolo úmyslom zákonodarcu zaviesť posudzovanie právnych vzťahov vzniknutých pred 1.12.2019 už podľa novej právnej úpravy. Žalobca opätovne akcentoval zásadu plnej náhrady škody, ktorá má byť zohľadnená pri interpretácii jednotlivých zákonných ustanovení o náhrade škody.

13. Naďalej nesúhlasil s posúdením miery poklesu jeho pracovnej schopnosti, ako i s nadväzujúcim záverom okresného súdu o nemožnosti posúdiť odborné závery z hľadiska ich presvedčivosti a preskúmateľnosti. Predmetný posudok považoval za vnútorne rozporný, nelogický a s absurdnými závermi; ak žalobca chodí o barlách, dochádza u neho k secernácii rán..., ako môže vykonávať napr. strhávanie vrstiev opravovaného úseku, úpravu a svahovanie terénu, čistenie od invazívnych drevín a rôzne betonážne a stavebné práce?

14. Žalovaný právo (písomnej) odvolacej dupliky nevyužil.

15. V priebehu sporu došlo zákonom č. 394/2019 Z. z. s účinnosťou od 1.12.2019 k novelizácii ustanovenia § 447 Obč. zák., ktoré je kľúčovým pre posúdenie uplatneného nároku žalobcu na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite. Súčasťou dotknutej novelizácie bolo i osobitné prechodné ustanovenie – § 879w Obč. zák., v zmysle ktorého aktuálnym znením (i) § 447 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. decembrom 2019; pričom vznik týchto právnych vzťahov a vznik nárokov z nich sa posudzuje podľa Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 30.11.2019. Časť za bodkočiarkou § 879w Obč. zák. vo svojich dôsledkoch v podstate ani nemôže dopadať na bezprostredný obsah ustanovenia § 447 Obč. zák., keďže ten fakticky normuje výlučne rozsah, resp. výšku náhrady straty na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite.

16. Vznik právneho vzťahu medzi stranami sporu (medzi poškodeným subjektom v dôsledku osobitnej povahy prevádzky motorového vozidla a poisťovateľom – na základe povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla – škodcu) a vznik nároku z daného vzťahu majú svoj (prioritný) právny základ v ustanovení § 427 v spojitosti s § 489 Obč. zák. a v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. V súdnej veci medzi stranami nebol vznik ich právneho vzťahu a ani vznik nárokov z neho sporným; súvisiace závery okresného súdu v celom priebehu sporu nespochybovali.

17. Novelizácia ustanovenia § 447 Obč. zák. v danom smere nepriniesla žiadnu zmenu právneho statusu strán, resp. nijako sa nedotkla vzniku právneho vzťahu medzi nimi a ani vzniku nárokov z takéhoto vzťahu. Už na základe danej úvahy je zrejmé, že okresný súd nesprávne vôbec (t. j. bez ohľadu na eventualitu členenia nároku na obdobie do 30.11.2019 a na obdobie od 1.12.2019) neprihliadal na aktuálne znenie § 447 Obč. zák.

18. V otázke dôsledkov predmetnej novelizácie na spôsob určenia (výšky) nároku vzniknutého už pred 1.12.2019 a svojím spôsobom (subsidiárne) aj v otázke ozrejmenia prechodného ustanovenia § 879w Obč. zák. je určujúcim uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 19/2020 zo dňa 8.7.2020. V dotknutom rozhodnutí sa ústavný súd výslovne zaoberal práve otázkou určenia výšky nároku na náhradu za stratu na zárobku podľa § 447 Obč. zák. v aktuálnom znení za situácie, ak nárok vznikol pred 1.12.2019. Konštatoval, že konajúcemu všeobecnému súdu predmetné prechodné ustanovenie nebráni, aby o takomto nároku rozhodol v súlade s právnou koncepciou plynúcou z nálezu Ústavného súdu SR PL. ÚS 10/2016 z 10.10.2018 a predovšetkým v súlade s § 447 Obč. zák. v znení účinnom od 1.12.2019.

19. Povedané inak, o (výške) nároku – terminológiou ústavného súdu o „kvantifikovateľnom obsahu žalobného nároku“ – na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite je nutné rozhodovať podľa aktuálneho znenia § 447 Obč. zák. aj v prípadoch, ak tieto nároky vznikli pred 1.12.2019. Nadväzne krajský súd uzatvára, že o výške nároku žalobcu na náhradu straty na zárobku pri invalidite rozhodoval v plnej miere (bez ohľadu na časový okamih vzniku nároku, resp. jeho dielčej časti) podľa v súčasnosti účinného znenia § 447 Obč. zák. To znamená, naplnením všeobecného východiska – „spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1.12.2019“ – intertemporálnej normy § 879w Obč. zák., časť pred bodkočiarkou.

20. Tento svoj právny záver krajský súd s náležitým časovým predstihom (upovedomenie doručené stranám 30., resp. 31. mája 2025 a pojednávanie nariadené na deň 14. augusta 2025) dal na vedomie obom sporovým stranám, vrátane určujúceho odkazu na vyššie spomínané rozhodnutia Ústavného súdu SR a umožnil im vyjadriť sa k tomuto záveru, resp. vykonať procesné podania a dôkazné návrhy.

21. Žalovaný navrhol vykonať dokazovanie vyžiadaním rozhodnutí Sociálnej poisťovne o výške priznaného invalidného dôchodku žalobcovi, vrátane jeho priebežných zvýšení, potvrdením o vyplatení invalidného dôchodku, lustráciou v Sociálnej poisťovni ohľadne prípadného ďalšieho príjmu žalobcu zo zárobkovej činnosti a (doplňujúco) potvrdením Sociálnej poisťovne o vyplatení nemocenských dávok od 16.9.2015 do súčasnosti, potvrdením (za rovnaké obdobie) o vyplatení iných dávok, ako i výsluchom/ vyžiadaním písomného vyjadrenia žalobcu o tom, či poberá iný príjem.

22. Žalobca osobitný dôkazný návrh neprezentoval, vykonal „len“ rozsiahlejšie písomné podanie (krátko) pre pojednávaním odvolacieho súdu; súčasťou predmetného podania boli aj – už medzičasom krajským súdom zabezpečené – rozhodnutia o výške invalidného dôchodku za roky 2022 až 2025.

23. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a po vykonaní pojednávania, vrátane vykonania, resp. zopakovania dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP) napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je konštatované vo výrokovej časti tohto rozsudku.

24. Z vykonaného dokazovania (predovšetkým oboznámením listinných dôkazov) bolo preukázané, že žalobcovi bol rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 9.12.2016 priznaný a s účinnosťou od 14.9.2016 aj vyplácaný invalidný dôchodok v sume 165,70 eur mesačne, ktorý bol zvýšený s účinnosťou od 1.1.2017 na sumu 169,70 eur mesačne;

následnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne došlo k zvýšeniu invalidného dôchodku žalobcu s účinnosťou

od 1.1.2018 na sumu 173,80 eur mesačne,

od 1.1.2019 na sumu 178,40 eur mesačne,

od 1.1.2020 na sumu 183,60 eur mesačne,
od 1.1.2021 na sumu 188,40 eur mesačne,
od 1.1.2022 na sumu 190,90 eur mesačne,
od 1.1.2023 na sumu 213,50 eur mesačne,
od 1.7.2023 na sumu 236,20 eur mesačne,
od 1.1.2024 na sumu 244,80 eur mesačne a
od 1.1.2025 na sumu 250,00 eur mesačne.

25. Lustráciou v databáze Sociálnej poisťovne bolo zistené, že v rozhodnom období od 14.9.2016 do súčasnosti žalobca nemal iný príjem zo zárobkovej činnosti. Z potvrdení, resp. vyjadrení Sociálnej poisťovne bolo preukázané, že v dotknutom období neboli žalobcovi vyplácané dávky nemocenského poistenia (predmetné dávky žalobca poberal od 16.9.2015 do 13.9.2016), ani žiadne iné dávky – dávky garančného poistenia, úrazového poistenia, dávky v hmotnej núdzi či dávky v nezamestnanosti.

26. Rovnako nie je vedený ako osoba ťažko zdravotne postihnutá a nepoberá príspevky na kompenzáciu zdravotného postihnutia. Na výslovnú otázku odvolacieho súdu žalobca potvrdil, že žiaden iný príjem okrem vyplácaného invalidného dôchodku v rozhodnom období nemá/nemal, žije z predmetného príjmu a úspor, ktoré má z obdobia, kedy mohol vykonávať zárobkovú činnosť.

27. Z daňového priznania za rok 2014 bolo zistené, že žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba dosiahol príjem 7.196 eur. Ako (celkové) výdavky uviedol sumu 4.426,53 eur, pričom na poistenie zaplatil 1.548,13 eur.

28. Vzhľadom na už vyššie spomínanú novelizáciu ustanovenia § 447 Obč. zák. krajský súd uvádza/cituje jeho súčasné znenie, ktoré bolo určujúcim právnym základom aktuálneho odvolacieho rozhodnutia: „Náhrada straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške rozdielu medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody, a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku vyplácaného poškodenému podľa osobitných predpisov“.

29. Obe strany zhodne za východisko v otázke príjmu/zárobku žalobcu pred vznikom škody označovali daňové priznanie žalobcu za rok 2014. Výška príjmov (7.196 eur) žalobcu v danom roku bola nielen nesporná, ale korešpondovala aj s ďalšími dokladmi (prehľad pohybov, zoznam vystavených faktúr a predovšetkým samotné faktúry a k nim prináležiace výdavkové doklady). Obdobne nebola spornou výška výdavkov v roku 2014 spočívajúcich v pláťbách sociálneho poistenia (873,26 eur) a zdravotného poistenia (674,87 eur), spolu v sume 1.548,13 eur; ktorá (taktiež) korešpondovala s ďalšími dokladmi – najmä s prehľadom pohybov.

30. Zásadne rozdielny postoj strany prezentovali k výške ďalších výdavkov, ktoré spoločne s preukázateľne zaplateným poistným v daňovom priznaní žalobcu za rok 2014 sú súhrnne vymedzené vo výške 4.426,53 eur. V jednotlivostiach súdnej veci ide o ďalšie výdavky vo výške 2.878,40 eur (rozdiel celkových výdavkov 4.426,53 eur a preukázateľne zaplatených platieb poistného 1.548,13 eur).

31. Žalobca opakovane zdôrazňoval, že nejde o reálne vynaložené/vzniknuté výdavky, ale len o využitie legálnej možnosti pre daňové účely uplatniť tzv. paušálne odpočty/výdavky. Naproti tomu žalovaný tvrdil, že je nutné takto v daňovom priznaní definované výdavky zohľadniť pri výpočte zárobku žalobcu pred vznikom škody.

32. V zmysle § 6 ods. 10 zákona o dani z príjmov (v relevantnom znení) mohol daňovník (v tomto prípade žalobca), ktorý nebol platiteľom dane z pridanej hodnoty (ktorým žalobca nebol), uplatniť výdavky vo výške 40 % z úhrnu príjmov (naviac do výšky 5.040 eur ročne; čo žalobca spíňal). Tento paušalizovaný rozsah výdavkov nielen nemusel byť dokladovaný ako preukázateľné daňové výdavky, ale nemusel ani zodpovedať skutočne vynaloženým výdavkom. Povedané inak a čiastočne z opaku, daňovník si mohol uplatniť dotknutý paušálny odpočet výdavkov aj v prípade, že reálne žiadne výdavky nemal.

33. Presne v takomto zmysle argumentoval žalobca, t. j. že okrem zaplatených odvodov/ /poistného nemal v roku 2014 v súvislosti s podnikateľskou činnosťou žiadne ďalšie výdavky. Vzhľadom na to, že ide o negatívne tvrdenie – že niečo, nejaká udalosť, jav, či v konkrétnostiach posudzovanej otázky výdavok neexistuje, resp. nevznikol – v zmysle základných princípov dokazovania nie je možné takéto negatívne tvrdenie preukazovať. V dôsledku daného jednoznačného (negatívneho) tvrdenia žalobcu,

ktoré nie je spôsobilým predmetom dokazovania, sa bremeno tvrdenia (a tým i nadväzujúce dôkazné bremeno) presunulo zo strany žalobcu na žalovaného.

34. Hoci žalovaný – a to i opakovane – popieral dotknuté skutkové tvrdenie žalobcu, neučinil ho sporným vymedzením konkrétnych (z hľadiska ich existencie pozitívnych) skutočností, ktoré by bolo možné dokazovať (§ 151 CSP). Poukazovanie len na údaj uvedený v daňovom priznaní žalobcu je v tomto smere nedostatočné, keďže ide o zákonom predpokladané oprávnenie/možnosť daňovníka znížiť svoju daňovú povinnosť; čo žalobca i využil. Zároveň je nepochybné, že takéto paušálne vymedzenie výdavkov je určené prioritne pre daňové účely; čomu zodpovedá i celkový koncept predmetnej úpravy daňového práva. V konkrétnostiach súdnej veci 40 % z príjmu žalobcu v roku 2014 (7.196 eur) zodpovedá práve sume 2.878,40 eur.

35. K rozoberanej čiastkovej otázke je nutné doplniť, že krajský súd zabezpečil na pojednávaní prítomnosť žalobcu, výsluchu ktorého sa žalovaný domáhal (i) v štádiu aktuálneho odvolacieho konania. Žalovaná strana však nielenže výsluch žalobcu bezprostredne nenavrhol [konajúci súd nemal dôvod (a v podstate ani oprávnenie) iniciatívne takýto výsluch vykonať, jednak z titulu vykonávania dôkazov iba na návrh sporových strán (o zákonom predpokladanú výnimku v zmysle § 185 ods. 2, 3 CSP nešlo), a jednak z titulu, že výsluch strany sporu je v zmysle § 195 CSP svojou povahou len subsidiárnym dôkazným prostriedkom za situácie, kedy skutkový stav nie je dostatočne preukázaný inými dôkaznými prostriedkami; čo nebol prípad súdnej veci], ale vo vzťahu k nemu neprezentovala ani žiadnu otázku.

36. Na základe konštatovaného krajský súd ustálil, že žalobca v roku 2014/pred vznikom škody dosiahol príjmy 7.196 eur a jeho výdavky činili 1.548,13 eur, teda (čistý) zárobok žalobcu predstavoval sumu 5.647,87 eur ročne; čo zodpovedá priemernému mesačnému zárobku žalobcu 470,66 eur. Nadväzne peňažný dôchodok, ako strata na zárobku pri invalidite, sa rovná rozdielu medzi sumou 470,66 eur a priznaným/vyplateným invalidným dôchodkom žalobcu. Ako už bolo konštatované vyššie, žalobca v rozhodnom období nemal a nemá žiaden iný príjem a nepoberal ani žiadnu inú, resp. ďalšiu dávku okrem invalidného dôchodku.

37. Rozoberaný prístup zodpovedá (čo platí aj pre prístup k posúdeniu inštitútu paušalizovaných daňových výdavkov) tiež základnému princípu súkromného práva, ktorý Ústavný súd SR opakovane a výrazne akcentoval v náleze sp. zn. PL. ÚS 10/2016 zo dňa 10.10.2018; a to princípu náhrady skutočnej majetkovej škody v plnej výške. Hoci ústavný súd „nezabudol“, že ide o princíp súkromného práva (nie o neobmedziteľnú a absolútne platnú požiadavku ústavnoprávnej povahy), aj tento princíp nadobúda konštitucionálny význam, ak povaha škody umožňuje objektivizovať jej rozsah a ak je spravodlivé od škodcu (čo zahŕňa i povinného zmluvného poisťovateľa) požadovať plnú náhradu škody.

38. Vzhľadom na vyššie vymedzené výšky priznaného a vyplácaného invalidného dôchodku žalobcovi má tento nárok na mesačný peňažný dôchodok vo výške

304,96 eur za rok 2016 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 165,70 eur),

300,96 eur za rok 2017 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 169,70 eur),

296,86 eur za rok 2018 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 173,80 eur),

292,26 eur za rok 2019 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 178,40 eur),

287,06 eur za rok 2020 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 183,60 eur),

282,26 eur za rok 2021 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 188,40 eur),

279,76 eur za rok 2022 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 190,90 eur),

257,16 eur za obdobie od 1.1.2023 do 30.6.2023 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 213,50 eur),

234,46 eur za obdobie od 1.7.2023 do 31.12.2023 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 236,20 eur),

225,86 eur za rok 2024 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 244,80 eur) a

220,66 eur od 1.1.2025 (rozdiel medzi sumou 470,66 eur a sumou 250,00 eur).

39. Splatnosť mesačného dôchodku krajský súd určil k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca. Ku dňu vyhlásenia rozsudku tak nevyplatená náhrada za stratu na zárobku pri invalidite žalobcu činila 29.382,93 eur. Jedná sa o obdobie od 14.9.2016 do 31.8.2025; za mesiac september 2025 náhrada za stratu na zárobku žalobcu ešte nie je splatná.

V roku 2016 ide o náhradu za tri mesiace (október až december) v sume 914,88 eur (3 x 304,96) + náhradu za 17 dní mesiaca september (od 14.9. do 30.9.) v sume 172,81 eur (304,96: :30 x 17); spolu v rozsahu 1.087,69 eur.

V roku 2017 ide o sumu 3.611,52 eur (300,96 x 12).

V roku 2018 ide o sumu 3.562,32 eur (296,86 x 12).
V roku 2019 ide o sumu 3.507,12 eur (292,26 x 12).
V roku 2020 ide o sumu 3.444,72 eur (287,06 x 12).
V roku 2021 ide o sumu 3.387,12 eur (282,26 x 12).
V roku 2022 ide o sumu 3.357,12 eur (279,76 x 12).
Za obdobie od 1.1. do 30.6.2023 ide o sumu 1.542,96 eur (257,16 x 6).
Za obdobie od 1.7. do 31.12.2023 ide o sumu 1.406,76 eur (234,46 x 6).
V roku 2024 ide o sumu 2.710,32 eur (225,86 x 12).
Za obdobie od 1.1. do 31.8.2025 ide o sumu 1.765,28 eur (220,66 x 8).

40. S účinnosťou od 1. septembra 2025 je žalovaný povinný platiť žalobcovi titulom náhrady straty na zárobku pri invalidite mesačne peňažný dôchodok/sumu 220,66 eur.

41. Vo zvyšnej časti krajský súd žalobu zamietol. Hoci žalobca v súvislosti s pojednávaním odvolacieho súdu vykonal procesné podanie, v ktorom prezentoval svoje (alternatívne) výpočty náhrady za stratu na zárobku, na pojednávaní výslovne uviedol, že dotknuté podanie nepredstavuje zmenu žaloby a žiada rozhodnúť o žalobe v zmysle jej prvotného vymedzenia.

42. To spočívalo v náhrade za stratu na zárobku vo výške 8.884,16 eur za obdobie od 14.9.2016 do 31.12.2018 a v mesačnej rente/peňažnom dôchodku v sume 334,20 eur od 1.1.2019. Za rozhodné obdobie od 14.9.2016 do 31.8.2025 tak išlo o sumu 35.620,16 eur (8.884,16 + 26.736 eur za roky 2019 až 2024 + 8 mesiacov roku 2025, celkom 80 mesiacov po 334,20 eur).

43. Žalovaného zaťažuje i povinnosť zaplatiť súvisiaci úrok z omeškania v zmysle (všeobecného) ustanovenia § 517 ods. 2 Obč. zák. Východiskovo v otázkach povinnosti povinného zmluvného poisťovateľa platiť úroky z omeškania krajský súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu SR (predovšetkým sp. zn. III. ÚS 214/2020 zo dňa 14.10.2021 a sp. zn. III. ÚS 309/2020 z rovnakého dňa, ako i sp. zn. II. ÚS 263/2022 zo dňa 7.9.2022), z ktorých vyplýva, že dotknutý poisťovateľ znáša v prípade včasného neposkytnutia poistného plnenia predmetnú (štandardnú) sankčnú povinnosť. Včasným neposkytnutím plnenia je nutné chápať – samozrejme – tiež jeho neposkytnutie vôbec; k čomu došlo v konkrétnostiach súdneho prípadu.

44. Je nesporné, že žalobca svoj (priamy) nárok voči žalovanému poisťovateľovi v otázke náhrady za stratu zárobku pri invalidite uplatnil až žalobou v súdnej veci. Zo stanoviska prezentovaného na pojednávaní okresného súdu dňa 23.4.2019 je jednoznačné, že žalovaný nárok žalobcu v plnom rozsahu neuznáva. Predmetné vyjadrenie krajský súd považoval za vyjadrenie poisťovateľa po ukončení nevyhnutného šetrenia v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z.

45. Prvotnú reakciu žalovanej strany na žalobu – vykonanú v zásade bezprostredne po jej doručení – zo dňa 25.2.2019 je možné považovať za začatie prešetrovania, na ktoré má poisťovateľ zo zákona určenú (maximálne) trojmesačnú lehotu. Vzhľadom na jednoznačne zamietavý postoj, prezentovaný na označenom pojednávaní okresného súdu, je potrebné uzavrieť, že ku dňu 23.4.2019 žalovaný ukončil prešetrovanie poistnej udalosti s tým, že žalobca nemá (v žiadnom rozsahu) nárok na náhradu škody z titulu straty na zárobku pri invalidite.

46. Nadväzne – s poukazom na meritórny výsledok sporu – dňa 24.4.2019 mal žalovaný v zmysle § 563 Obč. zák. povinnosť poskytnúť žalobcovi plnenie a ak tak neučinil, dňom 25.4.2019 sa ocitol v omeškaní; z neposkytnutých náhrad (priebežných peňažných dôchodkov) úhrnne za obdobie od 14.9.2016 až do 31.3.2019 a následne s plnením peňažného dôchodku za každý nasledujúci kalendárny mesiac až do rozhodnutia odvolacieho súdu. Keďže žalovaný /poisťovateľ ukončil prešetrovanie poistnej udalosti s tým, že žalobca vôbec nemá ním požadovaný nárok, nie je dôvodné pri lehote na plnenie uvažovať o jej predĺžení o 15 dní s odkazom na § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z.

47. V zmysle § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky (čo zodpovedá úrokovvej sadzbe hlavných refinančných operácií ECB) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. V záujme komplexnosti krajský súd uvádza, že výška úroku z omeškania činila/činí:

od 16.3.2016 do 26.7.2022 5 %,
od 27.7.2022 do 13.9.2022 5,5 %,
od 14.9.2022 do 1.11.2022 6,25 %,
od 2.11.2022 do 20.12.2022 7 %,

od 21.12.2022 do 7.2.2023 7,5 %,
od 8.2.2023 do 21.3.2023 8 %,
od 22.3.2023 do 9.5.2023 8,5 %,
od 10.5.2023 do 20.6.2023 8,75 %,
od 21.6.2023 do 1.8.2023 9 %,
od 2.8.2023 do 19.9.2023 9,25 %,
od 20.9.2023 do 11.6.2024 9,5 %,
od 12.6.2024 do 17.9.2024 9,25 %,
od 18.9.2024 do 22.10.2024 8,65 %,
od 23.10.2024 do 17.12.2024 8,4 %,
od 18.12.2024 do 4.2.2025 8,15 %,
od 5.2.2025 do 11.3.2025 7,90 %,
od 12.3.2025 do 22.4.2025 7,65 %,
od 23.4.2025 do 10.6.2025 7,40% a
od 11.6.2025 7,15%.

S poukazom na uvedené priebežné zmeny výšky úroku z omeškania bola táto stanovená pri jednotlivých mesačných platbách/peňažnom dôchodku tak, ako je vymedzené vo výroku tohto rozsudku.

48. Vyššie spomínané zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti sa týka aj nároku na úrok z omeškania, ktorý žalobcovi nebol priznaný za obdobie od 7.12.2018 do 24.4.2019.

49. Vzhľadom na zmenu rozhodnutia okresného súdu, krajský súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP rozhodoval o trovách celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania. V rámci rozhodného obdobia sa žalobca domáhal priznania sumy 35.620,16 eur, pričom krajský súd žalobe vyhovel v rozsahu 29 382,93 eur. Úspech žalobcu tak v percentuálnom vyjadrení činí 82,49 %, čomu súčasne zodpovedá i jeho neúspech vo výške 17,51 %. Nadväzne tzv. čistý úspech na strane žalobcu predstavuje 64,98 %, v ktorom rozsahu má žalobca voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

50. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

10Co/137/2021

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z.).